

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 29/06-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. februára 2006 predbežne prerokoval sťažnosť mal. D. K., podanú jeho zákonným zástupcom - jeho otcom Z. K., vo veci porušenia jeho práva podľa čl. 3 a čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa v spojení s čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V a Krajského súdu Bratislava a sťažnosť Z. K., vo veci porušenia jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V a Krajského súdu Bratislava, obaja bytom B., zastúpených v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky advokátom JUDr. J. H., B., a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť mal. D. K., a sťažnosť Z. K., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. augusta 2005 doručená sťažnosť mal. D. K. (ďalej len „syn“ alebo „sťažovateľ 1“), podaná jeho zákonným zástupcom - otcom Z. K., vo veci porušenia jeho práva podľa čl. 3 a čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej len „Dohovor“) v spojení s čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a sťažnosť Z. K., (ďalej len „otec“ alebo „sťažovateľ 2“), vo veci porušenia jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 4

ústavy postupom okresného súdu a krajského súdu, obaja bytom B., zastúpených v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. H., B..

Predmetom sťažnosti syna je porušenie jeho práva podľa čl. 3 ods. 1 a čl. 16 Dohovoru v spojení s čl. 19 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu a postupom krajského súdu.

Predmetom sťažnosti otca je porušenie jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 4 ústavy postupom okresného súdu a postupom krajského súdu.

Za porušenie svojich práv považuje sťažovateľ 2 skutočnosť, že jeho dcéra mal. Z. K., bola zverená po smrti svojej matky a jeho bývalej manželky V. K. do starostlivosti svojej nevlastnej sestry M. T., na základe rozsudku okresného súdu č. k. 17 P 30/01-400 z 2. marca 2004 v spojení s rozsudkom okresného súdu (doplňujúcim rozsudkom) z 8. apríla 2004 a v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 11 CoP 221/04-505, 11 CoP 222/04, 11 CoP 223/04 z 31. mája 2005 doručeným právnenému zástupcovi sťažovateľa 30. júna 2005 spolu s uznesením krajského súdu sp. zn. 11 CoP 221/04, 11 CoP 222/04, 11 CoP 223/04 z 19. júla 2005 doručeným právnenému zástupcovi sťažovateľa 3. augusta 2005 a on bol zaviazaný prispievať na výživu maloletej Z. do rúk M. T. 1 300 Sk mesačne od 1. apríla 2003; syn bol zverený do výchovy otca.

Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 17 P 30/01 začalo ex offio uznesením okresného súdu č. k. 17 P 30/01-26 z 19. marca 2001. Toto konanie bolo právoplatne skončené 31. mája 2005. Z dôvodu právnej neistoty a pretrvávajúcich prietáhov v konaní podal sťažovateľ 2 dňa 18. novembra 2003 sťažnosť ústavnému súdu vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj vo veci porušenia jeho základného práva na starostlivosť o jeho deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva na to, aby dieťa nemohlo byť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli podľa čl. 9 ods. 1 Dohovoru. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 39/04-47 z 27. apríla 2005 rozhodol o porušení

základného práva otca podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov.

V súvislosti s namietaním porušenia základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy otec uvádza, že je biologickým otcom a zákonným zástupcom svojej mal. dcéry, ktorá bola zverená do výchovy tretej osoby, čo považuje za neprípustné vzhľadom na to, že je právne spôsobilý na právne úkony, nebol pozbavený rodičovských práv ani mu neboli obmedzené a zároveň je spôsobilý vychovávať ďalšie svoje mal. dieťa - syna, ktoré mu bolo právoplatne zverené do jeho výchovy a starostlivosti. Je toho názoru, že jeho rodičovské práva mu neboli odňaté ani obmedzené, ale označenými rozhodnutiami bolo jeho dieťa proti jeho vôli od neho odlúčené. Domnieva sa, že týmto rozhodnutím chýba relevantné právne zdôvodnenie takého vážneho a zásadného rozhodnutia, akým je zverenie maloletého dieťaťa do výchovy tretej osoby. Je toho názoru, že po smrti matky prešli všetky rodičovské práva naňho ako na otca detí, ktorý je spôsobilý na ich výchovu a starostlivosť a je jediným možným nositeľ týchto práv pre obidve deti.

Otec namieta postup súdov, ktoré neskúmali jeho spôsobilosť na výchovu a starostlivosť jeho detí, ale skúmali spôsobilosť M. T.. Namieta tiež doplnenie dokazovania odvolacím súdom výsluchom maloletej Z., absenciu záujmu o to, aby dieťa vyrastalo v rodinnom prostredí, čím podľa otca došlo k porušeniu práv podľa čl. 3 Dohovoru a čl. 16 Dohovoru v spojení s čl. 19 ods. 2 ústavy aj sťažovateľa 1.

Otec považuje rozhodnutia súdov za zásah do rodinného života, rodiny a domova, ktorý je chránený čl. 16 Dohovoru, a za porušenie základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy vo vzťahu k synovi.

Žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Slovenská republika, zastúpená Okresným súdom Bratislava V, práva maloletého D. K., priznané čl. 3 a 16 Dohovoru o právach dieťaťa v spojení s čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky porušila.

Slovenská republika, zastúpená Krajským súdom v Bratislave, práva maloletého D. K., priznané čl. 3 a 16 Dohovoru o právach dieťaťa v spojení s čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky porušila.

Okresný súd Bratislava V porušil právo Z. K., na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života zaručené v čl. 19 ods. 2 Ústavy SR.

Krajský súd v Bratislave porušil právo Z. K., na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života zaručené v čl. 19 ods. 2 Ústavy SR.

Okresný súd Bratislava V porušil právo Z. K., na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu zaručené v čl. 41 ods. 4 Ústavy SR.

Krajský súd v Bratislave porušil právo Z. K., na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu zaručené v čl. 41 ods. 4 Ústavy SR.

Z. K., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 13.000,- Sk s 19 % DPH, ktoré sú Okresným súdom Bratislava V a Krajským súdom v Bratislave povinné zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet advokáta JUDr. J. H., č. ú.:... vedený v SLSP, a. s., a to do 15 dní od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

V súvislosti s odmietnutím sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavný súd uvádza, že o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh možno preto považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy „Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.“

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy „Starostlivosť o deti a ich výchovu je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.“

Podľa čl. 3 Dohovoru:

„1 Záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnyymi alebo zákonodarnými orgánmi.“

2. Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia.

3. Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečia, aby inštitúcie, služby a zariadenia zodpovedné za starostlivosť a ochranu detí zodpovedali štandardom ustanoveným kompetentnými úradmi, najmä v oblastiach bezpečnosti a ochrany zdravia, počtu a vhodnosti svojho personálu, ako aj kompetentného dozoru.“

Podľa čl. 16 Dohovoru:

„Žiadne dieťa nesmie byť vystavené svojvoľnému zasahovaniu do svojho súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie ani nezákonným útokom na svoju česť a povesť.

2. Dieťa má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.“

Otec namieta porušenie označených práv a ako zákonný zástupca syna aj porušenie označených základných práv sťažovateľa 1, a to tak postupom okresného súdu, ako aj postupom krajského súdu.

V súvislosti s namietaním porušenia označených základných práv syna a otca okresným súdom ústavný súd uvádza, že na ich ochranu má/mal otec a ako zákonný zástupca syna účinné právne prostriedky v systéme všeobecných súdov, a preto ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol pre nedostatok právomoci.

Čo sa týka namietaného porušenia práv syna priznané mu čl. 3 a čl. 16 Dohovoru v spojení s čl. 19 os. 2 ústavy postupom krajského súdu, ústavný súd dospel k záveru, že v tejto časti je sťažnosť zjavne neopodstatnená. Vychádzal pritom z toho, že vo veci rozhodovania o zverení syna do výchovy otca absentuje príčinná súvislosť medzi namietaným postupom krajského súdu a označenými právami syna, ktoré mal krajský súd pri svojom rozhodovaní porušiť.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva otca zaručeného v čl. 19 ods. 2 postupom a rozhodnutím krajského súdu ústavný súd uvádza, že každé rozhodovanie v rodinnoprávnych veciach sa týka súkromného a rodinného života. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že štátny orgán (súd) nemôže porušiť základné právo sťažovateľa priznané mu podľa čl. 19 ods. 2 ústavy postupom, resp. rozhodnutím, ktorým uplatní svoju právomoc (I. ÚS 22/94). Z toho dôvodu aj túto časť sťažnosti ústavný súd odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Čo sa týka namietaného porušenia základného práva rodiča na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu zaručené v čl. 41 ods. 4 ústavy, pri ktorom otec namieta najmä skutočnosť, že jeho mal. dcéra Zuzana bola od neho odlúčená proti jeho vôli, nesúhlasí s postupom odvolacieho súdu, ktorý doplnil dokazovanie o výsluch jeho mal. dcéry Z., a ako naložil s týmto dôkazným prostriedkom, ústavný súd už vyslovil, že postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom nemožno hodnotiť ako porušovanie ľudských práv. V danom prípade išlo o rozhodovanie o náhradnej starostlivosti podľa § 44 a nasl. zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného od 1. apríla 2005. Za porušenie základného práva občana nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (I. ÚS 8/96). Rovnako už ústavný súd vyslovil, že nie je v jeho právomoci zaoberať sa zákonnosťou postupu všeobecného súdu (I. ÚS 36/99, I. ÚS 37/99), hodnotiť alebo nahrádzať výsledky dokazovania, ktoré boli podkladom pre jeho rozhodnutie. Otec neuviedol vo svojej sťažnosti, k porušeniu ktorých ústavnoprosesných princípov v postupe krajského súdu došlo, ktoré by zakladali možnosť porušenia otcom označených základných práv, a tým by boli dôvodom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie. Otec nespochybnil a ani zo spisu to nevyplýva, že požiadavka rozhodovať

o odlúčení syna od otca proti vôli otca len súdom bola rešpektovaná. Vzhľadom na tieto skutočnosti a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavný súd sťažnosť otca aj v tejto časti odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na toto rozhodnutie ústavný súd (a aj na jeho právne zastúpenie) nevyžýval otca na odstránenie nedostatkov podania (upresnenie petitu na rozhodnutie) a nerozhodoval ani o ďalších požiadavkách sťažovateľa 1 a sťažovateľa 2.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. februára 2006